

Mustamäe osakonna esimees Anneli Entson oli üks seekordsetest erakonna hõbemärgi saajatest. Loe ka teistest lk. 8

Uue programmi koostamisel palume liikmete arvamusi. Liikmeküsitlust saab täita internetis või "Vabariigis" lk. 7.

Vabariik

End liberaaliks nimetava Ansipi valitsus ründab sõnavabadust

Kuigi nn. Delfi-eelnõud kaitsev justiitsminister üritab väita, et selle mõju piirdub vaid inetute internetikommentaariide ohjeldamisega, annab see võimalused märksa ulatuslikumaks kontrolliks inimeste arvamusalvadele üle

Vabariik
vabariik@respublica.ee

Esmaspäeval hääletas Riigikogu õiguskomisjon parlamendi päevakorrast välja valitsuse heakskiidu saanud nn. Delfi eelnõu, millega püütakse arvamuse avaldamist muuta kriminaalkuriteoks.

Komisjon otsustas lükata Res Publica ja teiste poolt sõnavabaduse piiramise pärast teravalt kritiseeritud eelnõu arutelu määramatusse tulevikku ning hakata uuesti selle kohta arvamusi koguma. Eelnõud keeldusid praegusel kujul toetamast ka mõned koalitsiooniisaadikud.

Kuigi justiitsminister Rein Lang üritab jätta muljet, justkui piirduks eelnõu mõju peamiselt ebaviisakate netikommentaariide piiramisega, on see vaid osa eelnõust.

Et eelnõu ohustab põhiseadusega sätestatud väljendusvabadust ning seab ohtu eraelu puutumatus, on osutanud nii Riigikogu põhiseaduskomisjon kui ka õiguskantsler Allar Jõks.

Õiguskantsler juhtis tähelepanu, et eelnõu annaks õiguse sooritada jälitustegevust ka vaenu õhutamise

või kellegi au ja hea nime kaitsmisega mitteseotud asjus. Samuti tahetakse sellega muuta vaenu õhutamise kõigil juhtudel väärtust kuriteoks ning laiendada selle mõistet nii, et karistatav oleks ka diskrimineerimisele õhutamise.

Niivõrd ebamäärane kuriteokoosseis võib anda võimaluse teha kurjategija inimesest, kes võtab kirglikult millegi kaitseks sõna kutsumata üles vihkamisele või vägivaldale, märkis Riigikogu liige Mihhail Lotman.

„Minu sisetunde kohaselt kujutab justiitsministri kava anda kaitsepolitsei pädevusse otsustamine inimese au ja väärkuse üle suuremat ohtu ühiskonnale kui mingi emotsionaalselt ja intellektuaalselt ebaküpse koolipoisi anonüümne üleskutse minu rahvusest inimeste ahju ajamiseks.“

Mihhail Lotman

Õiguskantsler on oma arvamuses öelnud, et kui inimene peab väljendite valimisel pidevalt kartma, et neid tõlgendatakse teisiti kui ta silmas pidas, mõjub see negatiivselt üldisele väljendusvabadusele.

Mihhail Lotmani sõnul on inimese au ja väärkuse seisukohalt sõnavabaduse piiramine ohtlikum kui selle kuritarvitamine. „Sellist sõnavabaduse piiramise katset ei tohi kergekäeliselt läbi lasta, sest järgmisena võidakse küsimuse alla panna juba näiteks see, kas on vaja nii palju ajakirjandusvabadust avalik-õiguslikus televisioonis ja raadios,“ ütles ta.

KÜSIMUSED JA VASTUSED

Miks Delfi-eelnõu on ohtlik?

Võimu omanavolil on kalduvus kontrollimatult kasvada. Võimalik ste-naarium: täna keelatakse kommentaarid, homme blogid, ülehommehakatakse tsenseerima ajalehtede sisu ja lõpuks kõiki e-kirju ning MSNi-sõnumeid rutiinselt läbi lugema.

Isegi kui asjad nii hulluks ei lähe, hakkavad inimesed ikkagi oma mõtteid endale hoidma. Internetikeskkonnad võivad lõputute kohtuasjade ja kahjunõuete vältimiseks lülitada välja võimaluse tagasisidet anda ning vastu vaielda. Kokkuvõttes muutub meie inforuum vaesemaks.

Kui ärakeelamise pretsedent kord luuakse, on murtud sõnavabaduse pühadus ja edasine tundub juba vähe kõneväärt. Seepärast ei tohi me lasta sellisel pretsedendil sündida.

Mida selle eelnõuga muuta tahetakse?

Esitaks tahab Ansipi valitsus luua mehhanismi, millega oleks lihtne välja selgitada internetikommentaariide autoreid. Teiseks tahab valitsus „vaenu õhutamise“, mis seni oli väärtuse, muuta kriminaalkuriteoks.

Mida tähendaks selle eelnõu vastuvõtmine inimeste jaoks?

Jälitusorganid saaksid võimaluse nuhkida igaühe netikasutust, kusjuures nende tegevust kontrollida on praktiliselt võimatu. Keegi meist ei saaks kunagi kindel olla, milliseid andmeid meie eraelust kogutakse ja säilitatakse ning mil viisil võidakse neid meie vastu kasutada.

Kui täna keegi avalikult Ansipit kritiseerib, siis halvimal juhul karistatakse teda väärtuste eest. Valitsus tahab taastada kriminaalkaristust. See tähendaks, et paljud töökohad on karistuse saanud inimese ees suletud, ta ei saaks sõita mõnedesse välisriikidesse ning, mis peamine, ta ei saaks valimistel kandideerida. Suurepärane mehhanism poliitiliste vastaste neutraliseerimiseks!

Juba eelnõu ettevalmistamise käigus tekkis surve, et panna kommentaariide eest vastutama ka internetikeskkonnad. See oleks sama, mis sundida telefonioperaator vastutama selle eest, mida inimesed telefonitsi räägivad. Loomulikult tähendaks see interaktiivsuse lõppu internetis.

Kas sõnavabaduse piiramisele saab olla mingit õigustust?

Jah, teatud määral. Näiteks ei peaks kellelgi olema õigust kutsuda avalikult üles kuritööd toime panema. Aga see on tänastes seadustes juba kirjas. Delfi-eelnõu järele puudub igasugune vajadus.

Kas anonüümsus on lubatav?

Mitte üksnes lubatav, vaid võimalus anonüümseks jääda on sõnavabaduse hädavajalik eeldus. Sest mis muu saaks anda garantii, et sotsiaalne kontroll võiks rakenduda ka nende suhtes, kellest me sõltume – tööandjad, valitsejad, võimuorganid.

Kuidas sõnavabaduse piiramine muudab elu Eestis tervikuna?

Elu Eestis muutub halvemaks, sest inimestes tekib ebakindlus ja võib-olla isegi hirm oma mõtteid väljendada. Kui mõtteid ei saa väljendada, siis ei tasu neid enam ka mõelda. Ühiskonna loovus ja algatusvõime vähenevad ning teadmuspõhine majandus nihkub meist taas kaugemale.

Mida meie tahame?

Res Publica tahab vaba Eestit, kus igaüks võib mõelda ja öelda, mida soovib. Laimu ja solvamise vastu kaitseb ka kehtiv seadus.

MIDA RES PUBLICA TEEB?

Püüd sõnavabadust piirata on otsene rünnak demokraatiale. Sõnavabadus on demokraatia alustala. Ühiskonnas, kus inimesed ei saa vabalt oma arvamust avaldada, kaotavad poliitilised institutsioonid mõtte, sest ühiskonnal pole enam mehhanismi nende mõjutamiseks. Tulemuseks on korporatiivne ühiskond, kus võim koondub suletud kliki kätte. Tahame loota, et see ei ole Reformierakonna eelnõu tegelik ja ettekatsetud eesmärk, vaid üksnes raske tööõnnetus.

Res Publica on kavandanud rea tegevusi, millega püüame sõnavabadust kaitsta.

Riigikogus

Õiguskomisjonis on Ken-Marti Vaher ning

põhiseaduskomisjonis Urmas Reinsalu astunud sõnavabaduse piiramise vastu. Kui eelnõu peaks siiski Riigikogu saali jõudma, hääletab Res Publica loomulikult vastu.

Meedias

Meie juhtpoliitikute avaldavad sõnavabaduse teemal seisukohti Mihhail Lotman, Tiit Matsulevitš, Urmas Reinsalu, Ken-Marti Vaher, Taavi Veskimägi.

Kodanikualgatus

Noorte Konservatiivide eestvedamisel kogume allkirju sõnavabaduse kaitseks ning kutsume inimesi üles saatma Ansipile isiklikke pöördumisi. Selleks luuakse veebileht

www.vabadus.net. Seal leidub ka taustainfot sõnavabaduse kohta.

Mida igaüks meist saab teha sõnavabaduse toetuseks?

Kõige tähtsam on selgitada oma sõprade-tuttavatele-kolleegidele, et Ansipi valitsuse eelnõu ei puuduta mitte ainult Delfi kommentaare, vaid iga kodaniku õigust oma mõtteid väljendada. Täna ei oska paljud inimesed näha selle eelnõu tegelikku ulatust.

Igaüks saab minna veebilehele www.vabadus.net ning anda allkirja sõnavabaduse kaitseks.

Kaur Hanson

LÜHIDALT

Uusi töötajaid piirkondades

Eelmise aasta lõpust on vahetunud mitmete erakonna piirkondade tegevjuhid ja -sekretärid.

Harjumaa piirkonna tegevjuhina töötab Jan Trei. Piirkonna eelmine tegevjuht Andres Kaarmann sai kohalike valimiste tulemusena Loksa linnapeaks.

Tartu piirkonna tegevjuhi ametisse asus Rene Leiner, kes töötab sellel kohal ka enne Riigikogu valimisi. Kaks aastat piirkonna tegevjuhina töötanud Kristjan Vanaselja on aga sellest aastast ametis erakonna noorteorganisatsiooni Noored Konservatiivid palgalise töötajana.

Tallinna piirkonna sekretär on juba sügisest Kati Kuusk (ülemisel pildil), senine sekretär Madis Kübar töötab Toompeal Riigikogu aseesimehe abina. Riigikogu valimisteks valmistudes on valimisringkondade juhtidena Tallinnas ametisse asunud Kati Käpp (Kristiine, Haabersti ja Põhja-Tallinn) ning Heleri Pent (Mustamäe ja Nõmme).

Kuressaare osakonnal uus juht

Res Publica Kuressaare osakonna uus juht on Laine Kunnberg-Bortnikov (pildil), kes töötab Kuressaare Ametikoolis konsultandina. Sügisestel valimistel kogus ta Res Publica kandidaatidest paremuselt teise tulemuse ja esindab nüüd erakonda linna koalitsiooninõukogus.

Osakonna üldkoosolek valis ka uue juhataise. Sinna kuuluvad ajaloolane ja Kuressaare linnavolikogu liige Bruno Pao, Saaremaa Tööinspektsiooni tööinspektor-jurist Leonid Siniavski, ettevõtja Taivo Parbus, Didasko Kultuurikooli direktor Ludmilla Toon, Kuressaare Ametikooli õpetaja Tiia Jõgi ja Tiit Kupp, kes on OÜ Pescador pearaamatupidaja.

Lisaks juhtide valimisele arutati üldkoosolekul ka tööd Kuressaare volikogus ning tehti plaane järgmisel aastal toimuvateks parlamendivalimisteks.

Tiit Leier

NOORED TEGUTSEVAD

Noorte Konservatiivide talvapäevad märtsis

Noorte Konservatiivide talvapäevad toimuvad 3.-5. märtsini Valgamaal Otepää lähedal Soka turismitalus.

Pildil hetk mullustest talvapäevadest, kus Tartu klubi liikme Janek Liba juhitud võistkond on maastikumängus jõudnud "suusavooru". Ka tänava on talvapäevade programmist tulemas nii arutelusid, võistluseid kui lihtsalt toredat ühist ajaveetmist.

Lähemat infot programmi ja osalustasu kohta antakse Noorte Konservatiivide e-posti infolisti kaudu veebruaris, infot saab küsida ka Kristjan Vanaseljalt e-posti aadressil kristjan.vanaselja@respublica.ee.

Narva noored Tallinnas

23. jaanuaril külastas Noorte Konservatiivide Narva klubi Riigikogu ning kohtus Tallinna noorteklubi, kellega peeti maha ka korvpallikohtumise.

Tallinnas toimuv oli järg detsembri lõpus Narvas aset leidnud sarnasele ettevõtmisele, kus mängiti korv- ja jalgpalli ning kohtuti Riigikogu liikme Ants Paulsiga, et kuulata tema mõtteid seoses mõõdund kohalike valimistega ja Narva linnavolikogu toimuvaga.

Noorte Konservatiivide esimehe Kristjan Vanaselja sõnul aitavad sellised klubidevahelised kohtumised organisatsiooni paremini siduda ja loovad eri paigust pärit noortele võimaluse omavaheliseks tihedamaks suhtlemiseks.

Võru noored töid jõulurõõmu eakatele

19. ja 20. detsembril korraldas Noorte Konservatiivide Võru klubi Lõuna-Eesti Haigla hooldusravikeskuse hooldekodu eakatele elanikele jõulupeo.

Võru klubi tüdrukute, Liis Raudsepa ja Vaike Rästa, eestvedamisel etendati jõuluteemaline näitemäng, kus näitlesid Parksepa ja Pikakannu koolide õpilased.

Eakate silmad pani rõõmust särama lõbus ja energiline jõuluvana, kes jagas igale hooldekodu elanikule magusa kingipaki koos Pikakannu kooli õpilaste valmistatud kaardiga.

Ka Liis Raudsepp jäi korraldatud üritusega väga rahule ja leidis, et nii rõõmsaid ja toredaid eakaid nähes tekkis tal soov ka järgmisel aastal sarnane jõulupidu korraldada.

Saaremaa naised kutsuvad appi

Rita Loel
Naiskogu Saaremaa klubi

Res Publica Naiskogu Saaremaa klubi naised on otsustanud appi minna erakonnakaaslaste Anne Tiitsonile, kelle perel napib jõudu remondi tegemisel. Nimelt on Anne peres 6 last ning noorim tütar Marii, kes 30. jaanuaril saab 12-aastaseks, on raske puudega – sündinud enneaegsena, suure ajukahjustusega.

Marii ei hoiu pead pikemat aega ilma toetuseta, ei rooma ega käi, tüdruk istub toestatult spetsiaalses toolis ning räägib vaid mõne sõna. Arstide diagnoos: *paralysis cerebrialis infantilis* ning kaasnevateks haigusteks epilepsia, raske vaimne alaareng, motoorne düsfasia ning ajuhalvatus, millest tugev psühhomotoorne mahajäämus.

Et tüdrukuke on kasvanud

päris suureks, on talle vajalik oma tuba, sest Marii segab teiste laste õppimist. Toa ehitamine käib aga perel üle jõu: ka ema on töövõimetuspensionil, pereisa on läinud küll mandrile tööle, kuid temagi palgast ei jätku suure pere kõikideks vajadusteks.

Töödega on küll alustatud, seda peamiselt heade inimeste ja firmade abile – ahjumeister on leitud, ahjukivid kinkis Aseri tehas, kuid sellest üksi ei piisa. Remondikalkulatsioon ütleb, et kokku läheb Marii tuba maksma 50 000 krooni.

Aasta algul kutsusid Saaremaa naised üles erakonnakaaslaste üle Eesti Annet aitama, üleskutsele panid öla alla Tallinna naised ning ka erakonna e-postilistis levitatud palve ei jäänud vastuk ajata. Suur tänu kõigile, kes abivajajat märkasid ning omadest hoolivad – võib ju olla nii, et abikätt va-

jab just keegi meie endi kõrval ning see, kes erakonda tulnud, ei pruugi ise olla alati kõige edukam ning õnnelikum.

Ühest vastukajast, nimelt Külvar Mandi kirjast Pärnust, said saare naised aga mõtte, mille teostamiseks palume erakonnakaaslaste abi. Nimelt pakkus Külvar välja idee, teha Anne kodus talgud ning lihtsalt Marii tuba valmis ehitada. Sestap paluvadki Saaremaa naised endaga ühendust võtta – nii neil, kel võimalus ehitusmaterjalide muretsemisel aidata, kui ka neil, kel soov lihtsalt käed külge panna. Kontaktisikuks on Rita Loel – tel 5525105 (tööl ajal) või 54512731 (kodus) rita.loel@mail.ee

Anne Tiitsoni arvelduskonto on 221020929979 ning Marii kodulehekülje aadress www.hot.ee/mariitiitson.

“Valitsus peab näitama, kas nad ainult on või ka teevad midagi”

Erakonna esimees Taavi Veskimägi, millisena näed 2006. aastat Res Publica jaoks?

Kuigi ajalehereitingute objektiivsuse üle võib arutleda, on tõsiasi, et alustame aastat reitinguga, mis pole kiita. On kahju, et Isamaliiduga liitumise segaduse tõttu ei suutnud me kohalike valimiste rahuldavat tulemust – täna oleme pea 50 omavalitsuses võimul, mis on enam kui eelmiste valimiste järel – pöörata üleriigiliseks toetuse kasvuks.

Peame nüüd kasutama 2007. aasta valimiseni jäänud 13 kuud parimal viisil. Kohalike valimiste eel me juba seda korra kõik koos tegutsedes suutsime. Suudame ka nüüd. Alanud aasta poliitikas on meile erakordselt võimalusterohke.

Millised on täpsemalt erakonna plaanid?

Käesolev aasta on erakonnale Riigikogu valimiste ettevalmistuse aasta. Hakkasime Riigikogu valimiste ettevalmistusega tegelema kohe peale kohalike valimisi. Lähtume pika valimiskampaania loogikast.

Üks põhiline eesmärk on sellel aastal selgitada valijale täpsemalt Res Publica parempoolse poliitika sisu meie olulistes valdkondades – hariduses, tervishoius, majanduses jm. Selleks oleme käivitanud erakonna sisese programmitöö ja plaanime konkreetsetele teemadele keskendunud vahekampaaniaid. Esimene saab olema hariduse va-

hekampaania juba lähikuudel.

Sel aastal peame töötama eelkõige kolmes suunas. Esiteks, peame olema sisepoliitiliselt aktiivsed: pakkuma omapoolseid lahendusi, oskama tekkivad võimalused ära kasutada ja pöörata need Res Publica eduks.

Teiseks, töö organisatsiooni-sisese koostöö saavutamiseks. Väga oluline on, et oleksime eelseisvate Riigikogu valimiste eel ühtsed. Loodan kõigi tipp-poliitikute valmisolekule teha kompromisse erakonna üldhuvide nimel.

Kolmandaks. Tänaane valitsuskalitsioon on end ammandanud. Peame olema valmis vajadusel valitsuse loomises osalemiseks, et 2007. aasta valimistel olla edukad.

Millised saavad olema käesoleva poliitika-aasta sõlmepunktid?

2006. aasta saab olema poliitika presidendivalimiste ja Riigikogu valimiste ettevalmistuse aasta. Suuresti need sündmused määravad ka poliitiliste arengute loogika.

Ametis olev valitsus peab suutma alanud aastal näidata, kas nad lihtsalt on või ka teevad midagi. Suuri asju, mida teha vaja, on küllaga. Kasvõi hariduses. Meie planeeritud muudatused visati prügikasti, asemele aga midagi pakkuda pole suudetud. Samuti välispoliitikas, tervishoius, euroga liitumise tagamine, umbes 75 miljardi krooni Euroopa Liidu toetuste korralik planeerimine jne.

Vabariik

Suvepäevad 28.-30. juulini Käsmus

Erakonna liikmed ja sõbrad on juba praegu palutud oma märkimikke välja võtma ning kirjutama 28.-30. juuli kohale rasvaste tähtedega: Res Publica suvepäevad Käsmus!

Käsmu on imekaunis ja vaikne heledate puumajadega kaluriküla Lahemaal, Loksa ja Võsu vahel. Suvepäevad toimuvad otse mere kaldal asuvas noortelaagris Laine-la.

Suvepäevadel saab traditsiooniliselt olema oma teema – mis täpsemalt, saab paika kevade

poole. Aset leiavad nii varasematest suvepäevadest traditsiooniliseks saanud tegevused kui ka uued. Kellel on mõtteid ja huvi korraldamises kaasa lüüa, on oodatud endast teada andma e-posti aadressil andres.kask@respublica.ee. Mõni päev enne suvepäevi on plaanis samas kohas korraldada ka Noorte Konservatiivide poliitikalaga, kuhu tuleb osavõtjaid ka välisriikidest. Sellestki lähemalt “Vabariigi” järgmistest numbrites.

Andres Kask

Kuriteo ohvriks langenud laste aitamine seaduseks

Avo Üprus andis jaanuaris Res Publica fraktsiooni nimel Riigikogu juhatusel üle kriminaalmenetluse seadustiku ja ohvriabi seaduse muutmise seaduse eelnõu. Selle kohaselt hakkab alaealistele kuriteoohvritele osutatav ohvriabiteenus sisaldama ka riigi kulul osutatavat psühholoogilist abi ja tugiisiku teenust.

Eelnõu algataja leiab, et alaealistele kuriteoohvritele, näiteks väärkohtlemise ohvriks langenud lastele, kuluks selline abi ära ning seda peaks olema võimalik saada ilma keeruka bürokraatliku menetluseta. Seetõttu on otstarbekas selle osutamist korraldada ohvriabiteenus mõistet laiendades, mitte kuriteoohvritele riikliku hüvitise maksmise täiendavaid aluseid luues.

Seletuskirja kohaselt on muudatuse eesmärk võimaldada kaasata ohvriabitoetajaid alaealiste tunnistajate ülekuulamise juurde, samuti parandada raskete kuritegude ohvriks langenud inimeste olukorda, tõstes kuriteoohvritele ohvriabiseaduse alusel makstava hüvitise määra.

Rauno Veri

Elatise saamine hõlpsamaks

Res Publica kavatses veebruaris Riigikogule esitada eelnõu, mis parandaks ühe vanema kasvatatavate laste olukorda, kindlustades nende toimetuleku ka juhul, kui elatist maksmata pidav lapsevanem oma kohustust ei täida.

Üksikvanemate teemaga pikalt tegeleval Reet Roosi sõnul ei maksa lapsest lahuselev isa või ema mõnel juhul elatist [kõnekeeles alimente] sissetuleku puudumise või vähesuse tõttu, ent on ka neid, kes hoiavad maksmisest tahtlikult kõrvale või oma sissetulekuid varjavad. Kannatajaks on sellisel juhul lapsed, ütleb Roos.

Esitatava eelnõu kohaselt hakkab riik saamata jäänud elatist igakuiselt hüvitama, kui kohus on selle lapsest lahus elavalt vanemalt välja mõistnud, kuid laps pole seda kolme kuu jooksul tegelikult saanud. Nõue kohustust mittetäitva vanema vastu läheb üle riigile ja riik hakkab seda vanemalt ise sisse nõudma.

Riigi poolt hüvitatava elatise määra on eelnõus pakutud 75% perekonnaseaduses sätestatud elatise minimaalsest suurusel, mis on perekonnaseaduse kohaselt pool miinimumpalgast.

Sarnased seadused on olemas näiteks kõigis Skandinaavia maades, Saksamaal, Prantsusmaal, Islandil, Liechtensteinis, Luxembourgis, Austrias ja Suurbritannias.

Jüri Raatma

Riigikogu majanduskomisjoni aseesimees Sven Sester leiab, et riigil on mõttekas vähendada takistusi ettevõtte asutamisel, sest praegu näitavad uuringud, et oluliseks põhjuseks, miks inimesed endale ettevõtete kaudu tööd ei loo, on just sellega seotud kulud ja bürokraatia.

Istuv vasakvalitsus ei tegele ettevõtlikkuse hoogustamisega

Andreas Kaju
andreas.kaju@respublica.ee

Riigikogus on tekkinud valitsuse majanduspoliitika osas peataolek. Res Publica fraktsiooni majanduskomisjoni liikmed väidavad, et majanduspoliitika osas on Ansipi valitsuse tööplaani eriti hõre ning neid vähesidki plaanitud tegevusi pole õigeaegselt valmis saanud.

See ei tähenda, et valitsus ettevõtjaid puudutavaid otsuseid poleks teinud – eelmise valitsuse seadustatud 2% tulumaksu alanemine asendati poole väiksemaga, mis riivas nii ettevõtjate kui palgasaajate õigustatud ootusi. "Maksumuutus toimus väga väikese etteatamisajaga ning küllap olid paljud jõudnud kehtiva seaduse alusel teha juba olulisi majanduslikke tulevikuootuseid," tõdeb majanduskomisjoni aseesimees Sven Sester.

Ettevõtlus lihtsamaks

Nii on Res Publica võtnud käsile ettevõtlusega seotud halduskoormuse ja kulude vähendamise, mille raames on lähema poole aasta jooksul plaanis mitmeid seadusandlikke algatusi. Nende tulemusel muutuks ettevõtlusega

tegelemine lihtsamaks, mis omakorda hoogustaks ettevõtlikkust.

Tõsi, on teada, kuidas valitsus opositsiooni eelnõudega käitub. Üks kahest: see lükatakse tagasi kas ettekeändel, et maksumus olevat ebarealistlik, või siis möönab valitsus, et probleem on olemas ja lubab lähiajal välja tulla oma lahendusega.

Nii läks eelmisel nädalal ettepanekuga, mille kohaselt saanuks edaspidi äriregistri ja kinnisturaamatu andmetega interneti teel tutvuda tasuta.

Eelnõud Riigikogu ees kaitsnud Urmas Reinsalu sõnul on kummaline, et end e-riigina reklaamivas Eestis tuleb riiklike registritega interneti teel tutvumise eest suurt tasu maksta, samas kui registrisse kohale minnes andmetega tutvumise eest tasu ei võeta.

Registritega tasuta tutvumise võimalus muudaks ärikeskkonna läbipaistvamaks ja vähendaks pettuste võimalusi igapäevastes äritehingutes.

Ega koalitsioonil argumente algatuse tagasilükkamiseks olnudki. Keskerakondlane Olev Laanjärv tõdes istungil lihtsalt, et valitsus nõustub eelnõu põhjendustega,

RES PUBLICA ALGATUSED

- Eelnõu, mis kaotanuks tasu äriregistri ja kinnisturaamatu andmetega tutvumise eest interneti teel. Oleks muutnud ärikeskkonda läbipaistvamaks. Koalitsioon hääletas ettepaneku maha.
- Eelnõu, mis lõpetanuks riigilõivu võtmise ettevõtja või välismaa äriühingu filiaali äriregistrisse kandmisel. Muutuks ettevõtte asutamise lihtsamaks. Koalitsioon hääletas ettepaneku maha.

kuid ei pea siiski otstarbekaks seda toetada.

Riigilõivust lahti

Selle aasta esimesel tööpäeval andis Res Publica menetlusse eelnõu, mis lõpetaks riigilõivu võtmise ettevõtja või välismaa äriühingu filiaali äriregistrisse kandmisel. Selle jõustumisele oleks ettevõtte asutamine sisuliselt tasuta, kui jätta kõrvale kapitali nõuded ja notarikulud.

Sven Sesteri sõnul on riigile kasulik kõrvaldada ettevõtlusega alustamist raskendavaid barjääre ja liigset bürokraatiat, mis on uuringute järgi üheks oluliseks põhjuseks, miks inimesed endale läbi ettevõtete tööd ei loo. "Me astusime sammu, et neid tõkkeid vähendada ning Eesti elanike ettevõtlikkust soodustada," ütleb ta.

Riigil on mõistlik lõivu võtmisest uue ettevõtte või FIE registrisse kandmisel loobuda ka seepärast, et tegutseda asu ettevõtja hakkab edaspidi nagunii makse tasuma, millega võrreldes on riigilõivu pigem ebaotstarbekas takistus ettevõtluse alustamisel kui oluline tuluaallikas.

Teiseks ületavad registrisse kannete tegemisel kogutavad riigilõivud mitmekordselt kulusid, mis tegelikult registrite pidamiseks tehakse. Ka selle eelnõu hääletas Riigikogu eelmisel nädalal menetlusest välja.

Sesteri sõnul tegeleb fraktsioon ettevõtluspidurite vähendamisega edasi. Ka esimestes programmiaruteludes on selleks üles tulnud uusi ideid, mida erakonna liikmed saavad piirkondades diskuteerida ja kuhu oma ettepanekuid lisada.

Res Publica fraktsiooni algatatud kodanikuühiskonna sihtkapitali seaduse eelnõu ei leidnud jaanuaris keskel toimunud esimesel lugemisel teiste parlamendifraktsioonide toetust.

Eelnõu ettekandja Avo Üprus (pildil) ütles, et Riigikogu astus sellega vastu Res Publica katsele ühiskonda demokratiseerida. "Teiste fraktsioonide esindajad palusid kõnepulti astudes lisaaga, et põhjendada oma vastuseisu, kuid jäid sellele vaatamata põhjenduste

otsimisel hätta," ütles Üprus.

Üprus leiab, et välja ütlemata jäänud argument on sotsialistlik stamp, et riik on parim peremees ja otsustamise juurde ei tohi lubada kedagi peale poliitikute. "Res Publica ei ole seda kunagi arvanud, seisame kodanikuühiskonna kujunemise eest, samuti selle eest, et iga inimene ja ühendus oleks kaasatud teda puudutavate otsuste tegemise protsessi," ütles ta.

Seaduse eesmärk on luua paremad võimalused Eesti kodani-

kuühiskonna arenguks, toetades kodanikeühendusi hasartmängumaksust ning muudest allikatest laekuva raha jaotusmehhanismi ja -põhimõtete määratlemine. Seaduseelnõu ja seletuskirja valmistas algselt ette Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaud (EMÜ) ning Res Publica fraktsioon esitas selle täiendatult Riigikogu menetlusse. Eelnõud on selle esialgsel kujul toetanud EMÜ Suurkogul osalenud organisatsioonid.

LÜHIDALT

Uusi töötajaid

Jaanuarist juhivad Res Publica Riigikogu fraktsiooni sekretariaati Andreas Kaju ning erakonna meedianoonikuna töötab Rauno Veri (pildil).

Veri on varem töötanud ajakirjanikuna ning praegu õpib Tartu ülikoolis ajakirjandust ja suhtekorraldust. Kaju töötas seni Res Publica fraktsiooni konsultandina, enne seda oli ta peaministri nõunik.

1 küsimus

Äsja kirjutasiid ajalehed Reet Roosi ja Siiri Sisaski põhjusest puudumist Riigikogu istungitelt. Mida fraktsioon ette võtab?

Marko Pomerants
RP Riigikogu fraktsiooni esimees

Siiriga oleme kõnelenud, ta vabandas fraktsiooni ja avalikkuse ees ning ütles, et sellist asja rohkem ei tule. Reedaga seisab vestlus ees kolmapäeval.

On kurb, et selliseid asju juhtub,

sest kumbki pole ju Toompeal esimesi kuid. Ei ole üllatus, et ootused Riigikogu liikme käitumise suhtes on kõrged. Kui on teada, et avalikkus hindab nende tööd muu hulgas selle järgi, kui võrd nad istungitel osalevad, siis lihtsalt tuleb sellega arvestada. On küll suurepärane, kui inimene suudab vabandust paluda, aga tuleks osata ka nii käituda, et selleks poleks vajadust. Seda enam, et nüüsgused lood tekitavad alati probleeme ka teistele: jaanuaris on kahjuks see "hulkurite"-märk kõige tugevam, mis meiega seonduv. Kuigi mõlemad on ju muidu tragid ja tublid poliitikud.

Kohtumised jätkuvad

Vahepeal soikunud Res Publica "Kella-viie-tee" traditsioon saab järje, kui erakonna Riigikogu fraktsiooni liikmed alustavad veebruarist taas ringsõite maakondades ja kohtumisi valijatega.

Kohtumised hakkavad toimuma Riigikogu tööst vabadel nädalatel iga kuu. Esimene neist leiab aset järgmisel nädalal Jõgevamaal. Kavas on kohtumised nii kohalike valijate, meedia kui ka erakonnaliikmetega.

Õpetlik opositsioonikogemus

Mille poolest erineb parlamendiliikme töö opositsioonis võrreldes varasema kahe aasta koalitsioonisaadiku tööga? Kas ja mille poolest erinevad suhted opositsiooniga praeguse ja eelmise valitsuse ajal? Mida õpetlikku on töö opositsioonis meie varasema parlamendikogemusest poliitikutele andnud? Neid küsimusi esitas "Vabariik" kolmele Res Publica fraktsiooniliikmele.

Andres Jalak

Sõlmpunktiks on vastutuse küsimus, mis valitsemisega kaasneb – see distsiplineerib ja kohustab, aga ka innustab ja motiveerib.

Töö opositsioonis ei ole kindlasti nii pingeline. Kas ja kui palju aega üle jääb, sõltub sellest, millega tegeleda. Kes töötasid kohalike valimiste nimikirjade kokkupanemise ja kampaniatega, neil kulus aeg jäägitult ja tuli puudugi. Nii ka mul.

Suhtes opositsiooniga selle ja eelmise valitsuse ajal suurt vahet ei ole. Minu mäletamist mööda oli mingi koostöö opositsiooniga viimati Siimanni vähemusvalitsuse ajal, kus see oli ka mõõdapääsmatu. Kahjuks on Eesti poliitiline kultuur alles selline. Eks rollid ongi erinevad, kuid nii mõneski küsimuses oleks võimalik parem koostöö. Mind on maast-madalast õpetatud käituma nii, et ära tee teisele seda, mida ei taha, et sulle tehtaks. Täna seda kahjuks poliitikas eriti palju ei rakendata.

Valijate suhtumises on näha, et päris palju on hakatud aru saama koalitsiooni ja opositsiooni erinevatest rollidest. Sellest lähtuvad ka erinevad pöördumised: kes pole valitsuse tööga rahul, need tulevad oma tähelepanekute ja ettepanekutega meie juurde. Et "maasaadikutel" on alati olnud roll midagi linnast kodu poole tuua (selle järgi nende tulemuslikkust sageli hinnatakse), siis olen kuulnud ka kommentaare, et mis sust enam tolku, kui opositsioonis istud.

Tiit Niilo

Loomulikult on töös vahe ning ega poliitiku elukutses enne ülevaadet saagi, kui mõlemad pooled järgi katsutud.

Samas sõltuvad erinevused valdkonnast, millega tegeled. Kui sinu valdkonnas on erakonnal ministrikoht, on võim-

alused midagi ära teha suured. Maaelu alal, millega mina tegeleden, oli meie valitsuses ministrikoht Rahvaliidul ning praktika näitas, et otsuste juurde, millega on võimalik positiivselt silma paista, partnereid kutsuda ja nendega vastutust jagada ei soovita. Nii oledki olukorras, kus heade algatustega välja paista ei õnnestu, aga kritiseerida ka ei saa.

Ses mõttes on minul opositsioonis lihtsam ja roll arusaadavam – saan selge häälega küsida, miks ei ole seda või teist tehtud, ning öelda välja oma arvamuse. Just selliste tähelepanujuhtimistega on võimalik sundida koalitsiooni teatud teemadega tegelema. Näiteks koos Imreaga [Sooäär] saavutasime, et eelarvesse jäeti alles 37 miljonit krooni maaelu mitmekesistamiseks, mida sooviti vaikselt mujale suunata – hoidsime seda teemat üleval ja nõudsime selget vastust.

Aga samas muidugi on võimalused opositsioonis piiratud. Pidevalt on näiteid, kus hääletatakse maha ettepanekuid, millest kõik saavad aru, et need on mõistlikud ja kasulikud, aga lihtsalt tulnud "vales" kohast. Nii on poliitikule tervislik olla ka opositsioonis, et tunda, kuidas sa ei tahaks, et sinuga käitutakse – ning meelde jätta, et võimal olles ei peaks ka sa nii käituma. See piiblitõde omal nahal ära proovida on väga kasulik.

Nelli Kalikova

Ma ütlesin, et füüsiliselt on töö nüüd kergem, moraalselt raskem. Pingelist mõttetööd ja koosistumisi on vähem, aga moraalselt on raske, sest näed, kuidas head algatused, mida ei jõudnud lõpule viia, ongi jäänud sinnapaika. Eriti valus on minu jaoks selle kõrvale lükkamine, mida kavatsesime teha haridusvaldkonnas.

On üks asi, mida ma eriti praeguse ja endise opositsiooni võrdluses välja tooksin. Kui olime valitsuses ja pidime tegema ka mitmeid raskeid otsuseid, mis siiski riigile vajalikud – näiteks poiste saatmine Iraaki –, siis kuulsime opositsioonist, et oleme kurjategijad. "Kesknädalas" olid veel kõik Res Publica naissaadikud välja toodud, et vade, millised elajad! Ning needsamad, kes siis rääkisid nii, et süda tilkus verd, võtavad nüüd vastu samasuguseid otsuseid!

Ma arvan, et siin on käitumise vahe, et meie ei hakka neid selle eest mõrtsukateks sõimama.

Veskimägi: Raudtee erastamise viga ei paranda jõuga riigistamine

Rauno Veri
rauno.veri@respublica.ee

Ilmselt saab selle aasta üheks olulisemaks poliitikaküsimuseks Eesti Raudtee omandisuhetega seonduv. Enamik erakondadest on ühel või teisel viisil mõista andnud, et Eesti Raudtee peaks kuuluma riigile. Mis on siin Res Publica seisukoht?

Taavi Veskimägi: Res Publica toetab mõistliku hinnaga raudtee infrastruktuuri tagasiostmist. Veoteenus osutamine aga peaks ka tulevikus jääma omavahel konkureerivate firmadele.

Oleme seisukohal, et raudtee erastamine sellisel kujul oli viga. See viga tuleb heastada, kuid seda ei saa teha nii, nagu on pak-

kunud Savisaar – ähvardades raudtee jõuga nationaliseerida. Nationaliseerimine on sõna, mida rahvusvaheline investoorite kogukond mõistab vaid üheti – Eestis on investoril võimalik oma varast ilma jääda. Mida see Eesti majandusele laiemalt tähendab, pole vist vaja seletada. Lisaks ei ole see ka ümarat erastamislepingut arvestades reaalne, nagu ka PHARE ra-

hade eest riigile täiendava aktsiakapitali nõudmine.

Seega kokkuvõttes kahjustab Savisaar omale PR punktide saamiseks nii vaid Eesti majanduskeskkonna mainet. Riik peab suutma oma huvid kaitsta ja leidma mõistliku kokkuleppe tänaste Eesti Raudtee 66% aktsiate omanikega.

PROBLEEMID RAUDTEEGA

Eesti Raudtee probleemid algasid sellest, et ühele ettevõttele erastati nii infrastruktuur kui ka veoteenuse osutamine. Infrastruktuuri ja veoteenuse andmine ühe omaniku kätte annab talle võimaluse läbi kunstlikult kõrgete tariifide hoida teisi vedajaid eemal ja käituda monopolina. Samas on riigi huvi tagada veoteenuse osutamisel konkurents, sest vastasel juhul kannatavad transiidiketi teised osad – eelkõige riigile kuuluv Tallinna Sadam, sest ebaproportsionaalne osa transiidituludest jääb Eesti Raudteele.

Selle tagamiseks loodi mehhanism, kus hinna üle teostab kontrolli Raudteeinspeksioon ja raudtee läbilaskevõime jagatakse avalikul konkursil. Samas annab hinnakontroll infrastruktuuri omanikule alati võimaluse väita, et lubatud hind ei anna talle piisavaid võimalusi investeringute tegemiseks. Kokkuvõttes ongi juba pikemat aega toimunud debatt Eesti Raudtee investeringute ja infrastruktuuri kvaliteedi üle, mis on päädinud juttudega Eesti Raudtee taasriigistamisest. On ilmne, et sellised jutud pole omanikke liigselt julgustanud suuri investeringuid tegema. Täna on nad teinud pakkumise, et riik ostaks Eesti Raudtee 66% aktsiatest ligi 3 miljardi krooni eest tagasi.

Ilmselt olekski mõistlik lahendus see, kui raudtee infrastruktuur kuuluks riigile ning õigus vedada kaupa sellel infrastruktuuril jagataks avalikul konkursil parima pakutava hinna alusel. See tagaks, et riigi tulu transiidikoridori kasutamisel oleks maksimaalne.

Maakonnakeskuste koalitsioonid edukalt käivitunud

Urmo Kübar, Riina Vändre
vabariik@respublica.ee

Kolmes maakonnakeskuses, kus Res Publica volikogus tugevamalt esindatud, hindavad meie juhtpoliitikud koalitsioonide käivitamist heaks ning esimesi töökuid edukaks.

Kui Haapsalus ja Pärnus oli erakond võimul ka enne oktoobrialimisi, siis Paides tõusis Res Publica linnavalitsusse opositsioonist. Võimuliitude koosseisud on muutunud aga ka teistes linnades.

Haapsalus lisandus Res Publica ja Isamaaliidu koalitsiooni Keskerakond, Pärnus kuuluvad uude võimuliitu koos Res Publica ja Keskerakonnaga ka Isamaa- ja Rahvaliid. Paides jätkas eelmisest koalitsioonist Keskerakond, Res Publica kõrval kuuluvad sinna nüüd ka Isamaaliidu ja SDE valimisliidu esindajad.

Muutustest hoolimata on kõik koalitsioonid asjaosaliste hinnangul hästi tööle hakanud. "Koostöö on sujunud oodatust isegi paremini ning sisseelamisega uus koalitsioon peaaegu ei vajanud," ütleb Haapsalu linnaapea Teet Kallasvee, kelle sõnul on põhjuseks see, et koalitsioonileppe koostamisel suhtuti kõigisse osapooltesse võrdsesti ning keegi ei pidanud end tundma allasurutuna.

Nii on mitmed valimislubadused Haapsalus juba ellu viidud või kohe realiseerumas: koolilastele võimaldatakse tasuta huviringe, pensionäridele ja puuetega inimestele veekeskuse külastamist, koolilastega peresid

Haapsalu linnaapea Teet Kallasvee vaatab esimeste uue võimuliidu kuude põhjal optimistlikult kogu eesseisvale nelja-aastasele perioodile ning usub, et optimismi peaks jätkuma ka kõigile linlastele.

toetatakse õppevahendite ostmisel ning otsustatud on müügi-maksu kaotamine linnas.

Pärnus jätkatakse volikogu esimees Ahti Kõo sõnul eelmise linnavalitsuse koosseisu ajal välja kujunenud suundades, kui kohalik ajaleht tituleeris teda (siis linnaapea) stagnatsioonimurdjaks. "On heameel tõdeda, et meiega ühinenud Isamaaliit valas heas mõttes sellele tendentsile veelgi õli tulle, nii et 2006. aasta tuleb uuenduste aasta," sõnab ta.

Üle on vaadatud linna perso-

nalipoliitikat ning ametist lahkunud ametnikke, kelle tegevus end ei õigustanud. Käsile on võetud ümberkorraldused linnaplaneerimises ja ehituses. "Plekkaarhitektuuri vohamine ja sobimatute kortermajade ehitamine vana linna peab lõppema," ütleb Kõo. "Tahame anda rohkem võimalusi linna põliselanikele oma kodu rajamiseks, et Pärnu ei areneks ainult külaliskorteritega asumiks."

Paide abilinnapea Piret Sapp nimetab käimasolevatest töödast olulisemaks linna eelarve koosta-

mist uuel põhimõttel, et see muutuks lõpuks eri aastate lõikes võrreldavaks ning läbipaistvaks, täpseks ja arusaadavaks. Ümberkorraldatud on ka linnavalitsuse struktuuri, kärpides juhtimistasandit ja suurendades spetsialistide osakaalu. Ülevaatamisel on ka mitmed segased ja korruptsioonihõngulised lepingud.

"Ootused uue võimuliidu suhtes on kõrged, linnas tahetakse, et midagi muutuks, nii et peame topele parima panuse andma," sõnab ta.

Sõbralik mulk

Riina Vändre
riina.vandre@respublica.ee

35-aastane Andres Rõigas on Mulgimaa südames asuva 1800 elanikuga Halliste valla populaarne vanem ning Viljandimaa omavalitsusliidu juht. Mees elab juba mitmendat põlve Päigiste külas, tegeleb hobi korras üleminekuühiskondade uurimisega, on folkmuusika, Lõuna-Eesti kultuuri ja taluarhitektuuri austaja. Sõbralik ja avatud mulk peale selle – naerab läbi intervjuu lõbusalt jutule kaasa.

Sind valiti sügisel kindlalt tagasi vallavanemaks (Res Publica jaoks oli Halliste valla 57% häälest kogu vabariigi kolmas tulemus), mida uut oled jõudnud korda saata?

Eks oli enne ja on ka nüüd mitmeid ettevõtmisi korraga käsil. Oleme teadaolevalt üks vähestest omavalitsusest, kellel pole hetkel laenusid ja pole vaja ka kohe võtta. Eelarve suurus on sel aastal rahuldav, tulemaks laekub hästi. Valla rahaline seis lubab ka veidi investeerida, peamiselt rahvamajas, koolidesse ja kohalikesse teedesse, kuhu ka riik on oma öla

alla pannud. Lisaks tegutsevad vallas kodukandiliikumise seotult 12 MTÜ-d, kes taotlevad oma eesmärkide elluviimiseks eurorahasid, vald toetab neid omafinantseringuga.

Millega vabal ajal tegeled?

Olen hariduselt geograaf, see on ühtlasi hobi. Uurin üleminekuühiskondasid, postsotsialistlikke riike, nende tulevikuvisioone, väljavaateid ja protsesse. Diplomija magistratöö kaitsesin, uurides ettevõtlust maapiirkondades. Doktoritöö tahtsin kirjutada Eesti, Läti ja Venemaa äärealade majandusruumide võrdlusest, aga see unistus jäi paraku vallavanemaks saades pooleli.

Huvi pakuvad vanad ehitised, taluarhitektuur, kõik sinna juurde kuuluv. Jõudumööda püüan aegajalt mõne vana mööbliese restauereida.

Oled oma kätega ehitanud üles vana aida, sauna, vanadest palkidest garaaži. Kas ise elad ka vana talutares?

Elame perega [Andresel on kaks poega – viie- ja kümneaastane] klassikalises mulgi häärberis, ema-

poolsed eelkäijad on elanud siin sadakond aastat. Suurema osa oma elust olen elanud siinsamas, ainult kaks sõjaväe-aastat olen Valgevenes ja neli ülikooli-aastat Tartus.

Ajal kui kõik koonduvad linnadesse, et suuremat palka teenida ja end "teostada" oled sina sättinud end Mulgimaa lõunaotsa. Kas sind "suurlinna tuled" ei tõmba?

Mul pole mõtteski olnud mujale elama minna. Isegi Viljandi on minu jaoks suur linn. Käin Tallinnas nii harva kui võimalik, ja minu arvates on see täiesti elamiskõlbmatu koht. Viimati olin Tallinnas erakonna üldkogul juunis, siis sõitsime hiljem liikluseummiku tõttu poolteist tundi linnast välja.

Jah, paljud mõtlevad, et mõnus koht, aga mina ei saa aru, miks inimesed vabatahtlikult sellises õuduses elavad. Nojah, eks need põhjused ole seotud ju tavaliselt tööga ja sotsiaalsete sidemetega ja kõige sinna juurde kuuluvaga.

Olen koolitöös ka linnageograafiaga kokku puutunud. Tallinn on väikese Eesti jaoks liiga suur, ta pole nii suurena planeeritud, am-

mugi sellise hulga autode jaoks. Linnasisene infrastruktuur ei ole arvestatud nii suure inimhulga jaoks.

Mulle on omasem Lõuna-Eesti kultuur. Vana Liivimaa on rahulik, väiksem, asjalikum. Olen Mulgimaa patrioot. Mul on rahvus, millel on oma keel, kultuur ja identiteet. Mulgi keelt räägin vabalt, iseõppimise teel olen püüdnud omandada ka võru keele rääkimis- ja lugemisoskust.

Kas maal, konkreetselt Hallistes, on ennast kerge või raske teostada?

Timmo Tallide peremees ütles kunagi umbes niimoodi – nõrgad lähevad linna, nõrkadel on maal ennast raske teostada. Tugevad elavad maal [naerab].

Ma arvan, et kes Hallistes talumajanduses oma niši leidnud ja jalad alla saanud, on pidanud kõvasti tööd tegema, rohkem kui linnas teha tuleb. Arvan, et tugeval ja julgel inimesel on siin end hea teostada. Hallistes on täna liikumist kõvasti, palju on uusasukaid, kel "linnas kõik olemas" ja kes tulevad rajavad endale siia vanast tarest maakodu lisaks.

Anne Nõgu ehitab Rakverre lapse- ja loodussõbraliku kooli

Rakvere Eragümnaasiumi hoovil kasvab haruldane saarvahter. Sügisel kerkib puu ümber aga veelgi omapärasem ehitus, eragümnaasiumi algklasside maja.

Ringina puud ümbritsev hoone, mis omakorda sisaldab viit ringikujulist klassiruumi. Loodussõbralikud materjalid: kivi, betoon, puit, savi ja klaas. Kõige krooniks murukatus. Tõepoolest, see koolimaja ei saa olema mitte ainult Rakvere, vaid kogu Eesti omanäolisemaid.

Mõtet sellest majast on gümnaasiumi direktor, Res Publica Lääne-Virumaa piirkonna üks eestvedajaid Anne Nõgu endas kandnud 1990ndate algusest, kui erakool – siis 9-klassilise – 1920ndatel ehitatud kahekordses puumajas alustas. Toona soovitasid kooli käivitada aidanud norra kolleegid juurdeehitusega oodata: nagu maja puhul ei saa teha katust enne vundamenti, tuleb esmalt üles ehitada kool ning alles siis uued hooned, ütlesid nad.

"Olin pisarateni kurb ja ütlesin, et ei jõua seda aega ära oodata," meenutab Nõgu. Nüüd, mil algklassimaja vundament valamisel, tunneb ta, et ootus tasus end ära: valmivasse hoonesse on panna nii lapsed kui ka vormile vastav omanäoline sisu.

Julgust avada erakool ja –lasteaed sai Nõgu rohkem kui 15 aastat tagasi Norra Bergenis Steinerkooli õpetajatega suheldes. "Selleks ajaks oli kõigil tühimuse nõukogudeaegse hariduse kroonulikest jäikadest piiridest ning hariduse uuendamine

tähendas eelkõige vaba isiksuse arendamist," meenutab ta. Täna on alternatiivharidust andvast koolist välja kasvanud üldharidus andev gümnaasium.

"Lapsekeskust on küll ka tavakoolidesse juurde tulnud, aga minu arust on seda ikka veel vähe, sellepärast on erakoolidel oma koht täiesti olemas," räägib Nõgu.

Suur hulk aastatetaguse elemente on tänasesse kooli üle võetud. Tulemuseks on iga lapse eripära ja arenguvajadusi esiplaanile seadev õpetus, mis sobib ka paljudele neile, kes traditsioonilises koolisüsteemis hammasrataste vahele kippunud jääma.

Nii on, et kui haridusminister võitleb puudumiste vastu seadusemuudatusi välja pakkudes, siis Rakvere Eragümnaasium on kool, kuhu tullakse hea meeliga. Usalduslikest suhetest annab märku kasvõi kooli kodulehel

peatav foorum, kus õpilased aktiivselt koolikorralduse üle arutavad ega häbene seejuures kiita ja kritiseerida ennast ega õpetajaid.

Head õpikeskkonda peab soodustama ka rajatav maja. Selle ehitus läheb maksma umbes 10 miljonit krooni, leping ehituseks sõlmiti Riigi Kinnisvara AS-ga. Kui opositsiooniparteid sellist Res Publica pakutud lahendust koolide kordategemiseks kritiseerisid, siis Nõgu leiab, et leping on koolile ühtaegu kasulik ja mugav.

Et RKAS võtab vastustuse nii ehituse läbiviimise kui kvaliteedi jälgimise eest, tähendab Nõgule, et ta ei pea olema ehitusjuht, vaid saab keskenduda oma põhitööle. RKAS-i laen jällegi oli soodsama intressiga pankade pakutust ning 20 aastane tähtaeg arvestab ka haridussüsteemi pikaajalist "tootlikkust" tagasimaksmisel.

Urmo Kübar

Jüri Ellrami 16 aastat vallajuhina

Oktoobri valimistel hääletas Järva maakond Imavere vallas iga viies valija vallavanem Jüri Ellrami poolt. Kokku sai Res Publica nimekirja vallas pea poolte valijate toetuse ning volikogu 11-st kohast viis.

Ellramile, kes on ka Res Publica volikogu aseesimees, tähendas see juba kuuenda ametiaja algust vallavanemana. Peale tema polegi Imaveres keegi seda ametit pidanud.

Aga miks peakski rahvas kibelema vallajuhti vahetama, kui see on asjalik ja rahulik mees, volikogus intriigi ei aeta ning elu vallas läheb ülesmäge: teed on korras, kool töötab hästi, hiljuti valmis moodne spordihoone, töötuid on valla 1100 elaniku seas vaid tosina ümber ning sissetulekut elaniku kohta on Imavere tõusnud maakonna omavalitsustest kolmandale kohale.

1989. aastal, kui toonane majandi peaneergeetik Ellram külanõukogu täitevkomitee esimeheks valiti, oli olukord märksa nukram. Majandusnäitajatele oli kunagi Imavere rajooni viletsaim, inimestele pigem ajutine peatuskoi alaline kodukoht.

Esimesed aastad ei muutnud olukorda paremaks. 1991. aastal lõpetas tegevuse peamine töoandja majand, 1993. aastaks jõudis valla sisuliselt pankrotti – kolm kuud töötasid Ellram ja teised vallas osalise tööajaga.

Peamiseks väljakutseks sai ettevõtluse arendamine, alternatiivi leidmine põllumajandusele. Majandi lagunemisel tekkis 14 väi-

kest ettevõtet, keda kutsuti konsulteerima väliseestlasest ekspert. Aktiivselt tegeleti riigimaade saamisega valla omandisse, et neid siis ettevõtjatele välja pakkuda.

1994. aastal alustas tööd Imavere saeveski, mille ümber on tänaseks kerkinud Baltimaade suurim puidutööstus. Ainuüksi eelmisel aastal loodi juurde sadajandi peaneergeetik Ellrami külanõukogu täitevkomitee esimeheks valiti, oli olukord märksa nukram. Majandusnäitajatele oli kunagi Imavere rajooni viletsaim, inimestele pigem ajutine peatuskoi alaline kodukoht.

Edasise arengu piduriks on inimeste nappus, selle piiriks omakorda eluasemepeudus. Selle lahendamise ongi valla suurimaks sihiks. Ettevalmistamisel on 15 väikeelamu krundid, pikemaks eesmärgiks korterelamute ehitamine, kus noored, kel pole püsiva elukoha soetamiseks raha ning ehk veel ka soovi, saaksid võimaluse esialgu pinda üürida.

Puidutööstuse kõrval tegutseb

vallas transpordi- ja tarkvarafirmasid; piimandusmuuseum ning Sassi talu, kus kasvavad jaanalinud, emud ja paabulinud, meelitavad ligi aastas tuhandeid turiste. Ettevõtjad osalevad valla tuleviku otsustamises aktiivselt läbi regulaarselt toimuvate ümarlaudade.

Imavere volikogu on eriline selle poolest, et koosneb ainult paremerakondadest: Res Publica, Reformierakond ja Isamaaliit. Opositsiooni volikogus pole – seegi on üks Ellrami põhimõtetest, et parim viis pingete ärahoidmiseks on anda kõigile vastutust ning võimalust heade tegudega silma paista.

Imaverega seovad Ellramit ka hobiaid – jahindus, sport, mesindus. "Iga kevad tead, et kui mesilased ärkavad, ei saa neid üksi jätta ning hulk töid ootab," ütleb ta. "Kes maakodu rajanud, ega sel olekski kerge ära minna. Esimesel võimalusel oled sihti! tagasi."

Urmo Kübar

Vabariik

Omade kaitsmise dilemma

Pole muidugi mingi avastus, et kaldume olema nõudlikumad teiste kui enda suhtes. Kui ise ajame tööajast eraasju, leiame sellele ikka õigustuse – no tõesti ei saanud edasi lükata ja lõppeks ei jäänud ju midagi olulist tegemata, nii et milles probleem?! Kuuldes aga näiteks sama Riigikogu liikme kohta, küsime pahaselt: kuidas nii võib?

Nõnda ei puudu pahameeles annus silmakirjalikkust. Ei maksa siiruses kahtlustada ka kõmureportereid – ülemaks kui rahva raha kokkuhoidu tuleb skandaalset esikaant tunnistada. Nii on, et kajastust leiavad ainult negatiivsed näited riigikogulaste tööaja või kuluhüvitiste kasutamisest, mitte aga vastupidised.

Ometi ei taha "Vabariik" takka kiita poliitikutele, kes sellise tähelepanu korral solvunult vasturünnakule asuvad. Huvi nende küsimustes vastu on arusaadav: riigikogulase palk on Eesti mõistes suur (ja tuleb meie kõigi maksudest), kohustused küllaltki lõdvalt reguleeritud. Nii tekib küsimus, et kui mina pean töökohtumisel oma kohvi eest ise tasuma, miks Riigikogu liige seda teha ei saa? Kui mina ei või töö juurest lihtsalt päevadeks kaduda, miks siis Riigikogus teisiti on? Erakonna puhul lisandub veel üks aspekt – iga selline juhtum muudab liikmele raskesti selgitamise, miks pooldada Res Publicat. Kuni lõpuks ei usu enam isegi sellesse.

On loomulik, et erakonna liige, sh. tipp-poliitik, ootab erakonnalt tuge ka probleemide korral. Omade kaitsmisel on siis kiiriid: solidaarsusega võtad vastutuse ka enda peale ja tuleb otsustada, kui kaugele oled sejuures valmis minema.

Keeruline on küsimus teisestki aspektist: kui korralekutsumisest solvunud priiskaja ust paugutades lahkub, ei too ta ju põhjuseks, et talt nõuti kokkuhoidu ja töö käimist, vaid räägib näiteks pettumisest erakonna poliitikas. Ning leiab siin hõlpsasti liitlase samas kõmulehes, kes talle varem liigset kulutamist ette heitnud.

Lahendus peitub pigem omavahelistes suhetes tervikuna: kui need on korras, saavad rahulikult selgeks räägitud ka probleemid ja ootused vastastikusele käitumisele. Seega, head liikmed nii Toompeal kui Tamsalus – ärme kaota omavahel sidet!

Organisatsiooni aasta

Priit Sibul
tegevsekretär

Tänavu on erakonnale esimene valimiskampaaniat aasta. Sügisesed presidendivalimised on erakonna jaoks sisuline küsimus – millistel põhjustel ja keda toetada, otsest kampaaniat aga tulemas ei ole. Seda olulisem on, et suudaksime mõeldud kampaaniat räsitud olekust välja tulla, teha omad järeldused ning otsused, kuidas edasi liikuda.

Tänavuse eelarve tuludeks on plaanitud ilma erasikutest annetateta 16 550 660 ning kuludeks 16 420 710 krooni.

Kui varasematel aastatel on peamiseks kuluks olnud valimiskampaania, siis tänavuse tegevuskava ja eelarve märksõnaks on piirkonnad. Peamine rõhuasetus läheb

2007. aasta parlamendivalimiste ettevalmistamiseks, seda meie valijate kaardistamisest kuni kandidaatide leidmise ja kampaaniaplaanideni välja.

Täidame oma kohustused, tasudes võlad ja laenu ning jooksvad halduskulud, et kontorid oleksid meile headeks mõteteks ja tegudeks alati avatud.

On alanud erakonna programmi kirjutamine, mis lõpeb arutelude ja otsusega üldkogul. Juulis tulevad suvepäevad, oma osa kuludest nõuab ka meie üle-eestiliste kogude tegevus. Jätkub traditsioon, et sünnipäeval saab iga erakonna liige õnnitluskaardi. „Vabariik“ jätkab ilmumist ning plaanis on suurendada tiraaži, et lehte saaksid lisaks liikmetele ka praegused ja tulevased valijad.

Seega on meil esimene aast pärast asutamist, kus saame tegeleda rohkem erakonna arendamisega ja valmistuda valimisteks juba täna.

Presidendimõtteid

Urmas Reinsalu
Res Publica volikogu esimees

Äsja lõppes Soome presidendivalimiste esimene voor. Need ajendasid mind tegema tähelepanekuid ka meie erakonna ja laiemas plaanis ühiskonna tarbeks.

Kõigepealt, miks üldse presidendivalimisi vaja on? Millele peab debatt keskendumas? Valitakse ju Soomeski riigipead, kelle võim argiasjade üle seisneb eelkõige moraalses autoriteedis.

Nii tippkandidaadid kui ka meedia otsisid eelkõige vastust küsimusele, millele peaks toetuma Soome ühiskonna areng järgneva kuue aasta jooksul. Kaks teise vooru jõudnud kandidaati – konservatiiv Sauli Niinistö ja istuv riigipea Tarja Halonen suutsid oma põhisõnumid äärmiselt lühidalt ja selgelt edasi anda: Niinistö jaoks on kaks küsimust – julgeolek ja töökohad, Halosel sotsiaalne turvalisus ja inimõigused maailmas.

Eestis otsevalimisteta

Mitte juhuslikult keskendus debatt vähem presidendiameti tehnilisele poolele ja üksikülesannetele. Sest parlamentaarne riigipea roll on olla mitte riigi kõige tähtsam ametnik, vaid innustaja, julgustaja, probleemide sõnastaja ja tunnustuse esitaja.

Seega, presidendivalimised mitte kui „iludusvoistlused“, vaid kui väärtuste ja rõhuasetuste väitlus. Mis saab Soomest? Venemaast? Maa-ilmas?

Olen just Soome debatti vaadates nukker, et

üks meie algatus – presidendivalimine – jäi parlamendis toppama. Sest ei oleks meie otsevalimisedki kujunenud ju mitte ameerikalikuks kampaaniatulevärgiks, vaid pigem Soomele sarnaseks.

See algatus jäi realiseerimata osalt seetõttu, et mõned lihtsameelsed poliitikud arvasid, et otsevalitud president muutub mingiks diktaatoriks nagu Lukašenko. Teised jälle kartsid, et see valimismoodus võib ühe või teise kandidaadi edu kahandada või kasvatada.

Kõneldi ka, et otsestest presidendivalimistel pole kandidaatidel millegi üle vaielda, kuna presidendivõim on piiratud. Viimase väite esitajatel oleks soovinud jälgida kasvõi üht põhjannaabrite diskussiooni, kus ei kõneldud mitte Soome võimust, vaid räägiti Soome vaimust.

Võtkem eeskuju

Meie presidendivalimiste formaat ei võimalda sellist tulevikuarutelu kui Soomes. Kuid ka sedagi ahast võimalust diskussiooniks ei tohiks maha mängida. Seetõttu on ühekorraga naiivne ja asjakohane ajalehtede pöördumine üleskutsega luua kandidaatide vahel tegelik väitlusruum aegsasti enne valimisi. Asjakohane seetõttu, et see on tervemõistlik: mina ei peaks riigipraktika ideaaliks juhtu, kus rahvas heidab õhtul magama ja järgmisel hommikul ärgates loeb lehest äkitselt valitud presidendinime. Naiivne aga seetõttu, et presidendivalimiste puhul määrab valimiseetod paljuski ka diskussiooni kestuse, ulatuse ja sisu. Ning seetõttu oleksid lehemehed pidanud suu lahti tegema juba siis, kui arutati otsevalimiste küsimust.

Veel paar tähelepanekut Soomest, millele peaksime arvestama. Ametisolev president hoidis piinlikult kasutamast kampaania ajal ameti võimalusi, avades kampaania kodulehegi rõhutatult presidendikodulehest eraldi.

Parteide koostöö pärast esimest vooru. Meie Soome sõsarpartei Kokoomus oli Keskusta erakonnaga teinud koostöölepe emma-kumma edukama kandidaadi toetamiseks juba enne tegelikku kampaaniat.

Eestis on alati räägitud (paljudel juhtudel õigustatult), et poliitikasse ei tohiks lapsi kiskuda. Ja korraga olid Soome presidendikandidaadid lastesaates ning lapsed küsisid kandidaadidelt olulisi ja ebaolulisi ja naljakaid ja imelikke asju. Seega lapsed mitte kui ärakasutavad, vaid kui selguse loojad ja otsijad.

Üks, mis meelde jäi, olid kandidaatide igapäevased, vahel lausa igatunnised blogid. Nende mõju pääseb maksma küllap lähiaastail Eestiski.

Julgelt koostööle

Meedial on kindlasti instinktiivne püü taandada presidendivalimised isikutevaheliseks tormiks ja tungiks. Ei tohiks sellele teele uisapäisa minna. Vale oleks, et arutatakse üksnes nimesid ja alles seejärel väärtusi. Seega, põhimõtted esimesena.

Meie arutelu peaks koonduma selle ümber, millised tegurid on Eesti arengu jaoks otsustavad. Ja millised ohud tõsisemad. See oleks telg. Endastmõistetav, et peame kaaluma ja andma hinnangu ka ametisoleva presidendipoliitikale.

Me ei peaks kartma teha neil valimistel koostööd, seda eeldab juba valimiste moodus, mis kohustab erakondi kokku leppima. Loodan, et need valimised ei tule negatiivsed, vaid kantuna positiivsest energiast. Eesti on täna olukorras, kus võime saavutada palju, kui julgeme unistada ja tahame pingutada. Kutsun meid nii piirkondades arutama, aga ka avaldama meie lehes ja mujal arvamus, milliseid väärtusi, milliseid ideid peab kehastama Vabariigi President aastail 2006-2011.

Mida toob kaasa Ansipi valitsuse suutmatus eurole üle minna?

Andreas Kaju
Noor Konservatiiv

Ansipi valitsuse ajal hoogustunud hinnatõusu tõttu on suure küsimärgi alla sattunud eurole üleminek kokkulepitud tähtajaks – 1. jaanuariks 2007. Res Publica Riigikogu fraktsioon küsitles sügisel mitmetes infotundides, arupärimistes ja ajaleheartiklites valitsust: millised on plaanid, et ohjeldada inflatsiooni?

Asjalikke vastuseid ei tulnud, nii pea- kui rahandusminister hämasid, et üleminek on endiselt võimalik ning valitsuse prioriteet ja selles suunas töötatakse. Täna on peaminister mõõnnud, et tegelikult ta ikkagi ei ole valmis vajalikke samme astuma ning hinnatõusu tagasi hoida võimalik ei ole.

Vassiv justitiisminister

Eurole ülemineku takistusi ei suuda ületada ka justitiisminister Lang. Küsimus seisneb selles, kas meie põhiseaduse sõnastusega („Eesti raha emissiooni ainuõigus on Eesti Pangal. Eesti Pank korraldab raharinglust ja seisab hea riigi vääringu stabiilsuse eest.“) on Eestis võimalik eurot kasutusele võtta.

Septembris kohtus Lang ses küsimuses Brüsselis rahandusvolinik Joaquín Almuniaaga, kes Langi sõnul nõustus, et erandkorras on eurole üleminek põhiseadust muutmata võimalik. Täna on selgunud, et Lang vassis ja põhiseaduse muutmist ei pääse. Väidetavalt on ka rahandusvolinik ise Langi peale pahandanud, et too tema sõnu Eesti meedias omaks tarbeks väänab.

Niisiis vassivad euro ümber nii pea- kui ka justitiisminister. Kui nüüd lisada koalitsioonipartnerid Rahvaliid, kes Euroopa Parlamendi valimistele läks vastu kampaaniaga „Kaitse Eesti krooni“, ja Keskerakond, kes Euroopa Liiduga üldse liituda ei tahtnud, ei paista valitsuses olevat kedagi, kes eurole ülemineku õigeaegselt lõpule suudaks viia.

Res Publica on euro-teemal käitunud üheselt. Toetame selgelt kiiret üleminekut eurole ja tasakaalustame Riigikogus populistlikke üleskutseid „oodata ja vaadata“, mille ainsaks eesmärgiks on otsida ühiskonna skeptilisemate kihtide hulgast endale toetajaid, ise positiivset programmi tulevikuks välja pakkumata.

Miks eurole üleminek kokkulepitud ajaks tähtis on?

Euro-alaga liitumisel kaob ära vahetuskursus, mis annab kindluse, et meie valuuta devalveerimisohtu tulevikus ei ole. Liitumine suurendab tasakaaluka majanduspoliitika jä-

kumisel ka Eestis pikaajalist rahastabiilsust, mis tähendab lihtsalt öelduna madalamaid intressimäärasid ehk odavamalt laenu raha nii riigile, ettevõtjatele kui tavakodanikele. Stabiilne rahanduskeskkond omakorda soodustab kiire majandusarengu jätkumist, mida igaüks tunneb palgakasvu näol.

Usaldus langeb

Et finantsturud on euro kasutuselevõtu lähitulevikus oma ootustesse sisse arvestanud, võib Ansipi vasakvalitsuse tegevusetuse tulemusena eurole ülemineku tähtajatu edasilükkamise korral tõusta kiiresti nii intressid kui ka halveneda Eesti riigi krediidireitingud. Me ei oleks enam usaldusväärsed, sest meie sõna ei maksa, me ei pea oma lubadusi ega tee kõike endast olenevat neist kinni pidamiseks.

Euro kasutuselevõtt toob kaasa väiksemad tehingukulud, sest väheneb valuutavahetuse vajadus. Teiste riikide kogemuste põhjal võib selline kokkuhoid ulatuda 0,2%ni SKPst. Samuti tähendaks euro tulek hindade paremat võrreldavust. Inflatsiooni olulist kiirenemist eurole ülemineku senise kogemuse põhjal kaasa ei too: mõjud on jäänud lühiajaliseks ning 0,1-0,3 protsendi vahemikku.

Istuv valitsuses ei paista olevat kedagi, kes eurole ülemineku kokkulepitud ajaks lõpule suudaks viia.

Palume abi programmi koostamisel

Nagu eelmises lehenumbri kirjutamise, käib Res Publica uue programmi koostamine. Praeguseks on seisukohad meie kehtivast programmist, valitsemiskavast ning kõikvõimalikest ideefailidest ühte suurde teksti kokku koondatud. Tööle on asunud valdkondlikud töörühmad, kelle ülesanne on panna kokku mustand, mida liikmeskond saab arutama hakata. Iga valdkonda juhib üks meie tipp-poliitik, kes kaasab vastava ala asjatundjaid erakonna liikmete seast ning vajaduse korral ka väljastpoolt.

Töörühmade juhid on:

- Haridus: Olav Aarna
- Kultuur: Ela Tomson
- Välispoliitika ja riigikaitse: Marko Mihkelson
- Majandus, rahandus, maksud: Taavi Veskimägi
- Turvalisus: Ken-Marti Vaher
- Töö, toimetulek, tervishoid: Marko Pomerants
- Rahvuspoliitika: Ants Pauls

- Regionaalpoliitika, keskkond, maaelu: Aivar Õun
- Riiklus, kodanikuõigused: Urmas Reinsalu

Ootame panust kõigilt Res Publica liikmetelt, seepärast oleme kokku pannud alloleva küsimustiku. Eelkõige keskendub see põhivalikutele, mis loovad meie ilmavaatelse näo. Kuid samas saab teha ka ettepanekuid konkreetsete programmi-punktide lisamiseks.

Küsimustikku on alates jaanuari keskpaigast saanud täita ka veebis aadressil www.respublica.ee/ky-sitlus. Kel aga internetile ligipääsu pole või kes eelistab muul põhjusel küsitlust paberil täita, nende jaoks avaldame selle ka siinkohal tervikuna. Kui soovid vastata pikemalt, kui sellel lehel ruumi, tee seda eraldi paberil. Palume täidetud ankeet saata aadressil Res Publica, Narva mnt 7, 10117 Tallinn. Vastuseid ootame kuni 6. veebruarini.

Pärast kevadeks plaanitud arutelusid võtab uue programmi vastu erakonna tänavune üldkogu. Pildil osalejaid mulluselt üldkogult.

1. KUIDAS OLED RAHUL VÕIMALUSEGA OSALEDA ERAKONNA OTSUSTE JA SEISUKOHTADE KUJUNDAMISEL? (MÄRGI ÜKS)

- a) mind huvitavates küsimustes olen esitanud oma arvamusi ja tunden, et nendega arvestatakse
- b) ei ole tundnud vajadust oma arvamusi esitada
- c) olen esitanud oma arvamusi, kuid tunnen, et nendega ei arvestata
- d) tahaksin oma arvamusi esitada, aga ei tea, kuidas ja kellele seda teha
- e) muu (palun täpsusta):

2. KUIDAS SAAKSID LIKMEDE ROHKEM ERAKONNA OTSUSTE JA SEISUKOHTADE KUJUNDAMISEL KAASA RÄÄKIDA?

3. MIL MÄÄRAL SOOVIKSID OSALEDA ERAKONNA PROGRAMMITÖÖS? (MÄRGI ÜKS)

- a) Soovin aktiivselt osaleda mõne valdkonna programmi väljatöötamises.
- b) Soovin arutada programmi toimetamist poolt ettevalmistatud mustandit ja lisada sinna oma ettepanekuid.
- c) Piisab, kui saan hääletada lõpliku eelnõu poolt või vastu.
- d) Mind ei huvita programmi töö.

3.1. KUI SOOVID VALDKONNAPOLIITIKATE VÄLJATÖÖTAMISES OSALEDA, SIIS SAAD SIIN PROGRAMMITOIMKONNALE ENDAST TEADA ANDA:

Valdkond

Sinu nimi

Kontaktid

4. ALLJÄRGNEVAD POLIITILISED IDEED PÄRINEVAD ERINEVATEST ALLIKATEST: RP JA TEISTE ERAKONNADATE PROGRAMMIDEST, LIIKMETE ETTEPANEKUTEST, PROGRAMMITOIMKONNA ARUTELUDEST JNE. PALUME, ET ANNAKSID NEILE IDEEDELE OMA HINNANGU:

Märgi iga ettepaneku taha järgnevalt: 1 - väga oluline, peaks kuuluma RP programmi alustalade hulka; 2 - oluline, peaks RP programmis sisalduma; 3 - ebaoluline; 4 - kahjulik, ei tohiks mingil juhul RP programmis olla

- Individuaalsete arengukavade rakendamine kõigile õpilastele.
- Koolide rahastamine täieliku pearahamudeli kaudu, et lõpeks poliitiline suva koolide rahastamisest ning koolid oleksid igast õpilasest huvitatud.
- Hariduskapitali loomine, mis toimiks sarnaselt pensionisambaga: lapsevanema investeeritud rahale lisab riik oma osa. Raha saaks kasutada lapse kutse- või kõrgkooliõpingute rahastamiseks.
- Võõrkeelse keskkooliõppimise säilitamine neile, kes seda soovivad. Teisisõnu, 2007. aastal ei jõustu seadus, mis kaotab venekeelsed keskkoolid.
- Üleminek tasulisele kõrgharidusele, nii et ühtlasi kaoks vajadus riigieksamite järele. Riik tagaks igale soovijale pikaajalise õppelaenu, mis teatud töökohta-

del (näiteks õpetajana tööle asudes) hiljem järkjärgult kustutatakse.

- Sõnavabaduse seadus, mis tagaks igapäevase võimaluse oma arvamust avaldada, soovi korral ka anonüümsena, ning piiraks järelevalvete õigust inimeste tema väljaütlemiste pärast jälitada.
- Avalike teenuste delegerimine konkursi korras kodanikuühendustele. Näiteks sotsiaalabiteenuseid suudaksid edukalt osutada ka MTÜd, mitte tingimata riik või omavalitsus.
- Narkootikumide tarbija või omaja karistamine ühiskasuliku tööga.
- Tulumaksuvaba miinimumi töstmine miinimumpalgani.
- Tulumaksuvaba miinimumi arvestamine ka igalt lapselt.

• Lapse kasuraha: summa, mida vanem saab oma äranägemisel kasutada lasteaia, hoiuteenuse või huviringi eest tasumiseks.

- Üksikvanema elatisfond, mis toetaks vanemaid, kes ei saa alimene kätte.
- Ettevõtte tulumaksu täielik kaotamine.
- Erasiku vabastamine tulumaksust reinvesteeritud (st ettevõtlusse või säästukontole paigutatud) tulult.
- Eesti maksusüsteemi säilitamine Euroopa Liidus.
- Käibemaksu töstmine.
- Keskkonnatasude töstmine.
- Lahja ning kange alkoholi aktsiisimäärade võrdustamine.
- Tervisekaitseõuete oluline leevendamine toetustes ja kaubanduses.
- Haldusreform, millega omavalitsused muutuksid praeguste maakondade suuruseks ning Eestisse jääks paarkümmend omavalitsust.

• Personaalsed tervisekindlustuskontod, tervisekindlustuse sidumine inimese enda panusega oma tervise hoidmisse.

- Tervisekindlustuse vabatürg, võimalus valida erinevate erakindlustajate vahel.
- Ravimipoliitika liberaliseerimine: rohkem käsimüügitarvikuid, odavad Vene ravimid tagasi.
- Raamatukogude laenuvõimalusid kaubanduskeskustesse.
- Riigi toetusel valmivatele teostele vaba kasutusõigus, et raamatuid lugeda, pilte vaadata ja muusikat kuulata saaks internetist tasuta.
- Põllumajandustoetusel suurtootjate asemel pigem sellisesse maamajandusse, mis loob maaelus uusi võimalusi.

- Mõra reguleerimine keskkonnareostuse vormina.
- Avalike teenistujate palgaastmestiku kaotamine, eeldusel, et kogu sissetulek on reaalselt avalik.
- Üleriigiliste nimekirjade kaotamine Riigikogu valimistel.
- Presidendi otsevalimine rahva poolt.
- Õigusaktide revisjon, regulatsioonide oluline vähendamine.

- Ministreeriumide personali ja kulude vähendamine poole võrra.
- Elektrienergiaturu avamine konkursile.
- Kogu Eesti asustatud ala katmine WiMax-internetivõrguga.
- Riigi kulul tasuta arvuti ja püsivõrgu igale koolilapsele.
- Saaremaa püsivõrgu rajamine.
- Tallinn-Tartu kiirtee rajamine.
- Kohustusliku kaitsevõtte teenistuse lühendamise.
- Last kasvatava isa (või eestkostja) vabastamine kaitsevõtte teenistusest.

5. MILLISEID ALGATUSI (LISAKS EELMISES KÜSIMUSES MÄRGITUILE) SOOVIKSID RP PROGRAMMI LISADA?

- n) sisedemokraatlik
- o) õiglane
- p) hooliv
- q) muu (palun täpsusta):

6. MILLINE POLIITILINE ALGATUS ON ISIKLIKULT SINU JAOKS KÕIGE OLULISEM JA PEAKS PROGRAMMIS KINDLASTI SISALDUMA?

7. KUI VÕRD NÕUSTUD JÄRGMISTE VÄIDETEGA? KUI SA MÕNE VÄITE KOHTA EI OSKA MIDAGI ARVATA, JÄTA SEE VAHELE.

Märgi iga väite taha järgnevalt: 1 - nõustun täiesti, 2 - pigem nõustun, 3 - pigem ei nõustu, 4 - üldse ei nõustu

- enamik nendest, kes toime ei tule, on selles ise süüdi
- kord riigis on olulisem kui üksikisikute suur vabadus
- suured erinevused inimeste jõukuses on lubamatud
- et paremini lahendada sotsiaalseid probleeme, peaks Eestis lähiajal makse töstma
- riik peaks võimalikult palju avalikke teenuseid delegerima era- ja kolmandale sektorile
- sotsiaalsete probleemide lahendamiseks peaksid inimesed ühiselt tegutsema
- et inimene ei pruugi käituda nii, nagu talle või ühiskonnale tervikuna kasulik, peaks riik tema tegevust suunama
- varaline kihistumine, rikaste ja vaeste teke on igati loomulik nähtus
- ühiskonna heaolu nimel peaks inimestel olema võimalikult suur tegutsemisvabadus
- haritud rahvas on majanduse ja teiste ühiskonna funktsioonide alus, seega peaks riik panustama esimeses järjekorras haridusse
- ühiskonna arengu suunamisel peaks suurem sõnaõigus olema nendel, kes rohkem panustavad, ehk töö- ja pereinimestel
- oleks hea, kui tööjõu sisseränd Eestisse kasvaks, kuna juba praegu on meil töökätest puudus
- prostituudi amet on töö nagu iga teinegi ja tuleks legaliseerida
- Eestis on liiga palju riiklikku regulatsiooni

8. MÄRGI JÄRGNEMAIST KOLM OMAJUST, MILLE POOLEST RP ON POSITIIVSELT AINULAADNE.

- a) noor
- b) uudne, värske
- c) julgeb tegutseda
- d) aus, eetilise
- e) parempoolne, hindab vabadust
- f) usaldusväärne
- g) kompetentne
- h) entusiastlik, soovib midagi ära teha
- i) suhtleb rahvaga
- j) kindlameelne
- k) teeb inimkeskseid otsuseid
- l) koostööks avatud
- m) läbipaistev

9. MILLISEKS HINDAD RES PUBLICA KOMPETENTSI JÄRGMISTES VALDKONNADDES?

Märgi iga valdkonna taha järgnevalt: 1 - väga kompetentne, 2 - piisavalt kompetentne, 3 - kompetents on ebapiisav, 4 - kompetents puudub täiesti)

- haridus ja teadus
- iive ja rahvastik
- rahvuspoliitika
- majandus
- eelarve ja maksud
- riigivalitsemine
- õigus ja turvalisus
- regionaalareng
- kohalik poliitika
- tervishoid
- töö- ja toimetulekupoliitika
- kultuur
- keskkond
- põllumajandus
- välispoliitika
- riigikaitse

10. MIDA PEAKS ERAKOND MUUTMA, ET OLLA EDUKAS 2007. AASTA VALIMISTEL?

PALUN ANNA VEIDI INFOT KA ENDA KOHTA:

11. SINU VANUS:

- a) alla 18 a
- b) 18...25
- c) 26...35
- d) 36...45
- e) 46...55
- f) üle 55 a

12. SINU SUGU:

- a) mees
- b) naine

13. RES PUBLICASSE ASTUMISE AASTA:

- a) 2005...2006
- b) 2004
- c) 2003
- d) 2002
- e) 2001 või varem

14. RP PIIRKOND, Kuhu kuulud:

15. MIKS ASTUID ERAKONDA?

16. KAS SOOVID VEEL MIDAGI LISADA?

AUMÄRGID 2005

Erakonna sünnipäeva- ja aastalõpupeol Pärnus anti neljandat korda üle Res Publica tänavused aumärgid neile inimestele, kes oma tegevusega erakonna arengule enim kaasa aidanud. Nagu ikka, said ettepanekuid aumärkide laureaatide osas teha kõik erakonna liikmed ja piirkonnad, otsuse langetasid piirkondade esimehed.

Traditsiooniliselt anti välja nii kuld- kui hõbemärke, mis tänavu kuulusid:

Kuldmärgid

- **Juhan Parts** (esitaja Taavi Veskimägi)
- **Toomas Sildmäe** (esitaja Ott Lumi)
- **Urmas Reinsalu** (esitajad Sven Sester ja Kaupo Reede)

Hõbemärgid

- **Aare Palmsalu** (esitaja Lääne-Virumaa piirkond)
- **Ahti Kõo** (esitaja Pärnumaa piirkond)
- **Alex Trope** (esitaja Pärnumaa piirkond)
- **Alla Savtšukova** (esitaja Narva piirkond)
- **Andres Kaarman** (esitaja Harjumaa piirkond)
- **Anneli Entson** (esitaja Heleri Pent)
- **Diana Ingerainen** (esitajad Sven Sester ja Kaupo Reede)
- **Margo Klaasmägi** (esitaja Lääne-Virumaa piirkond)

- **Mari Suurväli** (esitaja Pärnumaa piirkond, pildil)
- **Maris Ojamuru** (esitaja Ülle Laasner)
- **Peeter Laurson** (esitaja Tartu piirkond)
- **Rein Madisson** (esitaja Harjumaa piirkond)
- **Sirje Potisepp** (esitajad Sven Sester ja Kaupo Reede)
- **Tauno Võhmar** (esitaja Ida-Virumaa piirkond)
- **Teet Kallasvee** (esitaja Priit Sibul)
- **Tiit Niilo** (esitaja Priit Sibul)
- **Tiit Salvan** (esitaja Ida-Virumaa piirkond)

- **Urmas Aunin** (esitaja Tartu piirkond, pildil)
- **Vladimir Aleksejev** (esitaja Narva piirkond)
- **Väino Tuhkanen** (esitaja Jõgevamaa piirkond)

AASTALÕPU JA -ALGUSE PIDUDELT

Res Publica 4. sünnipäeva ning 2005. aasta lõpu tähistati Pärnus, kus vaadati teatrietendust ning seejärel pidutsiti tantsu, kõnede ja tordisöömisega. Parempoolsel pildil Tallinna piirkonna liikmete Reet Trei, Toomas Viksi, Marika Vanaküla ja Svetlana Baltina staarihetk kanapeel. Ülal vasakul lõõb erakonnakaaslastega šampusepokaale kokku Arvi Alliksaar Tallinna Kesklinna osakonnast. All vasakul õhtut juhtinud Ela Tomson ja Ahti Kõo.

Harjumaa piirkond tähistas aasta algust traditsioonilises peopaigas, Harku järve puhkekeskuses.

Lääne-Virumaa piirkonna jõulupeol saab erakonna hõbemärgi Marko Pomerantsilt kätte Laekvere vallavolikogu esimees Margo Klaasimägi.

Harjumaa Viimsi osakonna jõulupeol oli jõulukinkide jagaja rollis Henn Pärn.

Tartu piirkond uuris oma liikmeid

Rene Leiner
rene.leiner@respublica.ee

Eelmise aasta lõpus viis Tartu piirkond läbi liikmeküsitluse, millele vastas 70 inimest, kellelt uuriti nende rahulolu info liikumise ja üritustega ning valimisolekut erakonna töös kaasa lüüa.

82% neist avaldas soovi vähemalt korra kuus mingil moel erakonna tegemistes osaleda. Mõnevõrra kurvem oli pilt, kui küsiti valimisolekut osaleda valimiskampaaniates – seda pidas võimalikuks vaid 47% vastanuteist. See on selge signaal juhatajale, kes kinnitatud tegevuskava kohaselt peab ka kõikidele liikmetele, üha enam ja üheselt mõistetavana, selgi-

tama, miks on valimised ja liikme panus seejuures oluline.

41% liikmetest leidis, et infot piirkonna tegemistest on piisaval määral, 20% arvates ülemääragi palju. 31% liikmetest aga soovivad selgesõnaliselt saada rohkem inimekeelselt edastatud huvitavat lugemist meie esindusorganite tegemistest. Konkreetsetest tegevustest olid endiselt populaarsemad juba sisseharjunud klubiüritused ning seltskondlikud koosviibimised. Samas oli positiivne ka see, et poliitika väljatöötamises on nõus kaasa lööma pea pooled vastanuteist.

Pea kõik vastanud on vähemal või rohkemal määral selgelt huvitatud erinevatest poliitikatest. Tullis tagasi valimiskampaaniate

juurde, on siin hea pinna õnnestumiseks. Lihtsalt juhatus ja meie poliitikud peavad tegema rohkem selgitustööd, kuidas need kaks asja on omavahel seotud ning kuidas üks teiseta mõtte kaotab. Hea poliitika kaotab väljundi ning mõtte, kui me seda läbi hea valimistulemuse ei realiseeri või veel halvem - ei püüagi realiseerida, olles valimistel passiivsed.

Ehk kõige rõõmsamalt üllatavaid tulemusi andsid vastused erakonna kuvandi osas. Isegi need, kes enda sidet erakonnaga hapraks või olematuks peavad, ei näinud erakonna kuvandit kuigi mustades toonides. Enamik küll tunnistab läbi elatavat kriisi, aga on tuleviku osas endiselt positiivselt mees-

tatud ning Res Publical nähakse ka täna väga selget maailmavaadet ja põhimõttelist aluspõhja. Üksnes neli vastanut ei näinud Res Publical mingit tulevikku.

Kokkuvõtteks võib öelda, et küsitlus õigustas ennast igati. Kuigi leidis ka üksikuid kibestunud, minnalaskmismeeleolust ja vähesest informeeritusest või enda tähelepanematuses kantud arvamusi ning seisukohavõtte küsimustes, mis otseselt ei ole piirkonna pädevuses, oli suurem osa tagasisidest äärmiselt positiivne ja konstruktiivne.

Kõike seda arvestame ka piirkonna tegevuskava koostamisel, sest head mõtted tuleb teoks teha. Seda enam, et elamegi ju heade mõtete linnas.

TULEKUL

• **Erakonna volikogu** istung toimub 28. jaanuaril Tallinnas Rocca al Mare koolis algusega kell 12. Päevakorras poliitiline olukord (Taavi Veskimägi), erakonna eelarve ja tegevuskava II lugemine (Ott Lumi), programmi ettevalmistamise ülevaade (programmitoimkonna esindaja). Koos vaheajaga on volikogu kestvuseks plaanitud 12-14.30. *Urmas Reinsalu*

• **Tallinna Kesklinna osakonna** õhtu alustab seda aastat 26. jaanuaril kell 18 Süda tänav 7 asuvas Saksa Õlletas. Kokkusaamisel on kaks külalist ning alguse saab mälumängusari, mida hakatakse pidama igal osakonnaõhtul.

Esimeseks külaliseks on Märt Vähi, kes on pärjatud ka Eestimaa Uhkuse auhinna. Ta on loonud palkmajadest küla, mida nimetatakse Lootuse külaks, kus elavad ja töötavad narkosõltlased, kes soovivad oma pahest vabaneeda. Teine külaline on RP uus meedianõunik Rauno Veri, kes tutvustab ennast ning räägib, mida RP meediatöö endast kujutab ja millised on plaanid. *Merle Tambur*

• **Harjumaa piirkonna poliitikaklubi** järgmine kokkusaamine toimub 26. jaanuaril kell 18 Harkujärve peo- ja puhkekeskuses (Vetri tee 4). Esinejaks on palutud Riigikogu liige ning Mart Nutt (Isamaaliit), kes arutleb teemal "Paremjõudude koostöö - teooria ja praktika Eestis". *Jan Trei*

• **Noorte Konservatiivide Tartu klubi** järgmine õhtu toimub 26. jaanuaril kell 19 kohvikus Maailm, kus kohtutakse Riigikogu liikme Mihhail Lotmaniga, kes räägib, mis Toompeal põnevat toimumas ning selgitab lähemalt justiitsminister Rein Langi nn. "netisõimu" piirava seaduseelnõu tagamaid ja sisu. *Mihkel Kübar*

• **Tallinna Noorte Konservatiivide klubiõhtud** hakkavad sellest aastast toimuma iga kuu viimasel neljapäeval kell 19 St. Patricku publi teise korruse kambris (Suur-Karja 8). Esimesel klubiõhtul 26. jaanuaril on noortega arutlemas Riigikogu liige Tiit Matsulevitš teemal "Vabadus ja vastutus". Lisaks Noorte Konservatiivide liikmetele on oodatud ka nende sõbrad väljapoolt erakonda. *Heleri Pent*

• **Järgmine Naiskogu Tallinna klubiõhtu** toimub 1. veebruaril kell 18 Riigikogus Res Publica fraktsiooni koosolekuruumis, õhtu külaliseks on Urmas Reinsalu. Vajalik eelnev registreerimine (e-posti aadressil riina.kitt@respublica.ee või telefonil 50 36 575 või 6 205 840) ning kaasa tuleb võtta isikut tõendav dokument. *Riina Kitt*